

Japonsko

Hlavní město: Tokio

Rozloha: 377 975 km²

Měna: JPY (jen)

Světadíl: Asie

Úvod

Japonsko, známé jako „Země vycházejícího slunce“, je fascinující ostrovní stát, kde se prastaré tradice a chrámy snoubí s futuristickými velkoměsty a špičkovými technologiemi. Tato unikátní kombinace historie a modernity, doplněná o specifickou kulturu a nádhernou přírodu, z něj činí jednu z nejzajímavějších a nejvyspělejších zemí světa. Níže najdete kompletní profil státu vhodný pro středoškoláky, maturanty nebo všechny, které zajímá zeměpis.

Poloha a reliéf

Leží na východním okraji Asie a je tvořeno řetězcem ostrovů. Nemá žádné pozemní hranice se sousedními státy, neboť je zcela obklopeno mořem. Na východě jeho břehy omývá Tichý oceán, na západě ho od asijské pevniny odděluje Japonské moře a na jihu Východočínské moře. Stát leží v časovém pásmu UTC+9.

Povrch je převážně hornatý, pohoří pokrývají více než dvě třetiny jeho rozlohy, zatímco nížiny se nacházejí především v hustě osídlených pobřežních oblastech. Dominantou a nejvyšším bodem je slavná sopka Fudži, tyčící se do výšky 3 776 metrů nad mořem. Celé souostroví leží na styku několika litosférických desek, což způsobuje častou a silnou sopečnou činnost a pravidelná zemětřesení.

☐ Vodstvo a podnebí

Říční síť je hustá, ale řeky jsou kvůli hornatému terénu převážně krátké, prudké a vodnaté, přičemž nejdelší je řeka Šinano. Všechny řeky se vlévají do Tichého oceánu nebo do okrajových moří. Nachází se zde také řada jezer, často sopečného původu, z nichž největší je jezero Biwa. Pobřeží je mimořádně dlouhé a členité, s velkým množstvím zálivů, poloostrovů a menších ostrovů.

Podnebí je značně rozmanité, od mírného pásu s chladnými a sněžnými zimami na severu až po subtropické na jihu. Většina území má vlhké klima se čtyřmi výraznými ročními obdobími, ovlivněné monzuny, které v létě přinášejí horko a srážky a v zimě chladný vzduch z pevniny. Na podzim jsou časté tajfuny. Převažující vegetací jsou lesy, které pokrývají většinu území – na severu jehličnaté a smíšené, zatímco v teplejších oblastech převládají listnaté lesy mírného pásu, často s porosty bambusu.

☐ Obyvatelstvo a demografie

Počet obyvatel přesahuje 123 milionů, avšak toto číslo dlouhodobě klesá, což při rozloze země vytváří vysokou hustotu zalidnění přes 327 obyvatel na kilometr čtvereční, která je soustředěna především do pobřežních nížin. Úředním jazykem je japonština. Z náboženského hlediska je společnost unikátní, většina obyvatel se hlásí k šintoismu a buddhismu, přičemž tyto dvě víry se často prolínají a mnoho lidí je praktikuje současně. Etnicky jde o velmi homogenní stát, kde Japonci tvoří přes 98 % populace, s malými menšinami Korejců a Číňanů. Míra urbanizace je extrémně vysoká, přesahuje 92 % a většina lidí žije v obrovských městských aglomeracích.

Průměrná délka života při narození patří k nejvyšším na světě, dosahuje přibližně 85 let, a gramotnost je téměř sto procentní. Země se potýká s výrazným přirozeným úbytkem obyvatelstva, protože porodnost je jedna z nejnižších na světě a úmrtnost ji převyšuje, což vede ke stárnutí populace.

☐ Státní zřízení

Jde o konstituční monarchii s parlamentním systémem vlády. Hlavou státu je císař, který má pouze ceremoniální funkci, zatímco výkonnou moc drží vláda v čele s předsedou vlády.

Administrativně se dělí na 47 prefektur. Je členem klíčových mezinárodních organizací jako OSN, G7, G20 a OECD. Anglický název státu je Japan, slovenský název je [Japonsko](#).

□ **Ekonomika a průmysl**

Ekonomika patří mezi největší a nejvyspělejší na světě s HDP na obyvatele pohybujícím se kolem 35 000 amerických dolarů. Míra nezaměstnanosti je tradičně velmi nízká, často se pohybuje pod 3 %. Hospodářství je postaveno především na sektoru služeb, který tvoří většinu HDP, a na vysoce vyspělém průmyslu. Používanou měnou je japonský jen (JPY).

Zemědělství je vysoce intenzivní a zaměřuje se na pěstování rýže, zeleniny, ovoce a čaje, přičemž klíčový je také rozsáhlý rybolov a akvakultura. Země je extrémně chudá na nerostné suroviny a většinu jich musí dovážet, těží se jen v malém množství například vápenec a uhlí. Mezi hlavní průmyslová odvětví patří automobilový průmysl, výroba elektroniky a spotřebičů, robotika, optické přístroje, ocelářství, lodářství a chemický průmysl.

Energetický mix je silně závislý na dovozu fosilních paliv, především zkapalněného zemního plynu (LNG) a uhlí, které tvoří největší podíl na výrobě elektřiny. Po havárii ve Fukušimě se výrazně omezil podíl jaderné energetiky, i když dochází k její postupné obnově, a roste podíl obnovitelných zdrojů, zejména solární energie.

Hlavními obchodními partnery jsou Čína a Spojené státy americké, následované Jižní Koreou, Tchaj-wanem a zeměmi jihovýchodní Asie. Hlavními exportními komoditami jsou automobily, elektronické součástky a spotřební elektronika, strojírenské výrobky a chemikálie. Klíčovými exportními destinacemi jsou USA a Čína, zatímco z hlediska importu je nejdůležitější Čína, ze které se dováží široká škála zboží, a země Blízkého východu a Austrálie, odkud se dováží energetické suroviny a nerosty.

□ **Historie**

Klíčové historické milníky zahrnují období Heian (794-1185), které je považováno za zlatý věk klasické kultury, následované érou šógunátů, kdy vládli vojenští velitelé – šóguni – a společnost formovala třída samurajů. Klíčovým zlomem byla restaurace Meidži v roce 1868, která ukončila izolaci země a odstartovala bleskovou modernizaci a industrializaci. 20. století je poznamenáno

imperiální expanzí, porážkou ve druhé světové válce a následným poválečným hospodářským zázrakem, který zemi katapultoval mezi světové ekonomické velmoci.

☐ Státní symboly

Státní vlajka, známá jako Hinomaru, se skládá z bílého pole s velkým červeným kruhem uprostřed, který symbolizuje vycházející slunce. Dalšími významnými symboly jsou císařská pečeť v podobě stylizované chryzantémy, hora Fudži a květy sakury, jež představují pomíjivou krásu života.

☐ Kultura a vzdělání

Kultura je směsicí tradice a moderny. Tradiční umění zahrnuje dřevorezy ukijo-e (mistr Hokusai), divadlo kabuki a nó, poezii haiku nebo umění aranžování květin ikebana. Ze země pochází nejstarší román světa, Příběh prince Gendžiho. V moderní éře se světově proslavili spisovatel Haruki Murakami, filmový režisér Akira Kurosawa a tvůrce animovaných filmů (anime) Hajao Miyazaki.

Země je světovou špičkou v oblasti vědy a technologií, zejména v robotice, elektronice a automobilovém průmyslu, a má na svém kontě řadu nositelů Nobelovy ceny. Vzdělávací systém je známý svou náročností, disciplínou a důrazem na kolektivní úspěch.

☐ Gastronomie

Národní kuchyně klade důraz na čerstvost, sezónnost surovin a estetickou prezentaci jídla. Je charakteristická jemnými chutěmi a využitím mořských plodů a rýže. Mezi nejznámější pokrmy patří suši, nudlová polévka rámen a tradiční rýžové víno saké.

☐ Vztahy s ČR

Vztahy s Českou republikou jsou dlouhodobě velmi dobré a přátelské. Projevují se především v

ekonomické oblasti, kde japonské firmy patří k nejvýznamnějším zahraničním investorům v ČR, zejména v automobilovém a elektrotechnickém průmyslu. Roste také vzájemný turistický ruch a kulturní výměna.

□ Turismus a dopravní infrastruktura

Země je turisticky atraktivní díky unikátnímu spojení prastaré kultury a futuristických velkoměst. Návštěvníky láká kulturní turistika za poznáním chrámů a svatyní v Kjótu, přírodní turistika spojená s výstupem na horu Fudži, pozorováním kvetoucích sakur nebo relaxací v termálních lázních onsen. Mezi nejnavštěvovanější destinace patří hlavní město Tokio, historické Kjóto a památník míru v Hirošimě.

Dopravní infrastruktura je na špičkové světové úrovni. Železniční doprava je proslulá sítí vysokorychlostních vlaků Šinkansen, která spojuje hlavní ostrovy. Silniční síť je hustá a moderní, ale ve velkých aglomeracích trpí přetížením. Klíčovými dopravními uzly jsou mezinárodní letiště Narita a Haneda v Tokiu a Kansai v Ósace, a také největší námořní přístavy jako Tokio, Jokohama a Nagoja.

△ Problémy a výzvy

Jednou z největších současných výzev je stárnutí populace a nízká porodnost. Tento demografický problém vytváří enormní tlak na sociální a penzijní systém a vede k nedostatku pracovních sil v mnoha odvětvích hospodářství.